
Kraków, st. 2, ul. Św. Tomasza 32,
gm. loco, woj. małopolskie, AZP
102-56

Informator Archeologiczny : badania 33, 178

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

roku prowadzili badania probiercze piasków w okolicach Złotoryi, m.in. na stromych brzegach Kaczawy. Ich celem było znalezienie piasków złotonośnych i rud miedzi. Drażono wówczas płytkie szyby i wykonywano krótkie sztolnie. Z przekazów wiadomo, że natrafiono wówczas na liczne ślady dawniejszych robót górniczych.

Wydaje się wielce prawdopodobne, że na stanowisku Kozów nr 5 mamy do czynienia z sytuacją następującą. Średniowieczni, zapewne XIV-wieczni górnicy w poszukiwaniu złotonośnych piasków dotarli na północną wyższą terasę Kaczawy. Poszukując złota, zniszczyli stanowisko archeologiczne z pradziejów. Teren był tu trudny, a dostęp do złotonośnych piasków nienajlepszy, toteż eksploatowano wówczas łatwiej dostępne doliny Kaczawy i niższe stoki. W XV-XVII w. większość pól górniczych wyeksploatowano, a później zaniedbano. Eksploatacja w tych miejscach była już nieopłacalna.

W XVIII wieku rozpoczęto ponowne poszukiwania złotonośnych piasków. Zniszczono przy tym ślady wcześniejszych działań górniczych. Jak wynika z pozostałych śladów, prowadzono rozpoznanie zakładając szyby (ich ślady znamy z północno-zachodniej części żwirowni). Prowadzono też działalność płuczkarską, a przerostów złota poszukiwano w bryłach kwarcowych, o czym świadczą obiekty odkryte w północnej części żwirowni. Wodę z płuczek i jej nadmiar z szybów odprowadzano rowami i korytami, być może drewnianymi. Pozostałości tego typu systemów znajdujemy w południowo-wschodniej partii żwirowni.

W chwili obecnej wydaje się konieczne zatrzymanie procesu niszczenia stanowiska poprzez zamknięcie żwirowni. Uchroniłoby to obiekty górnicze, nieliczne już i cudem ocalałe, od całkowitego zniszczenia.

KRAKÓW, st. 2, ul. Św. Tomasza 32, gm. *loco*, woj. małopolskie, AZP 102-56

- miasto z 1. poł. XIV w.

Sondażowe badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od maja do grudnia przez mgr. Mariana Myszkę (autor sprawozdania, Pracownia Archeologiczna, Kraków). Finansowane przez Residence Sp. z o.o. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię około 150 m².

Celem badań było rozpoznanie stratygrafii nawarstwień kulturowych oraz ustalenie charakteru i zasięgu dawnej zabudowy działki, a w dalszym etapie prac – wyeksplorowanie rumowiska domu drewnianego z 1. połowy XVI w. W wyniku badań odkryto obiekty i nawarstwienia kulturowe pochodzące z okresu wczesnośredniowiecznego, późnośredniowiecznego i nowożytnego.

Najstarszym obiektem był grób wojownika z X/XI wieku, w którym znajdował się garnek, czekan, nóż i krzesiwo. Następną fazę reprezentują jamy osadnicze, związane prawdopodobnie z metalurgią, i warstwa kulturowa z ceramiką z XII-XIII w.

W okresie późnośredniowiecznym, po włączeniu badanego terenu w obręb miasta około 1300 r. funkcjonowały wzdłuż ulicy obiekty zagłębione w calcu, o ściankach umocnionych drewnem. W 1. połowie XVI w. wzniesiony został budynek drewniany, być może o konstrukcji ryglowej, w którym znajdowały się piece z kafli miskowych i półcylindrycznych, z bogatymi reliefami figuralnymi. Eksploatacja rumowiska domu doprowadzona została do poziomu spalonych konstrukcji drewnianych.

W związku z projektowaną zabudową działki nawarstwienia kulturowe zostaną całkowicie zniszczone. Kontynuację eksploracji rumowiska domu z XVI w. oraz ratownicze badania archeologiczne w wykopach budowlanych prowadzić będzie inna ekipa badawcza.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Badania będą kontynuowane.

Kraków-Kosocice, st. 15, woj. małopolskie, AZP 104-56/199 – patrz: nowożytność